

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

ΝΕΦ298 Τα comics ως λογοτεχνία: διαβάζοντας την αμερικάνικη, ευρωπαϊκή και ελληνική εικονογραφημένη αφήγηση

3. Classics Illustrated (#87):

A Midsummer Night's Dream, William Shakespeare

Κέλη Δασκαλά-Τμήμα Φιλολογίας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Κρήτης**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σκοποί-Περιεχόμενα ενότητας

- Η αμερικάνικη σειρά Classics Illustrated (1941-1962): πλαίσιο, στόχοι, απήχηση και η μεταφορά της στην Ελλάδα (1951-τέλη 1960)
- *Όνειρο καλοκαιρινής νύχτας* (1600) του William Shakespeare & *A Midsummer Night's Dream* by William Shakespeare, “Classics Illustrated”, # 87, Gilberton Co. Ink, New York 1969 (σε αυτήν την έκδοση αντιστοιχούν οι παραπομπές στο εξής. Στα Ελληνικά Κλασσικά Εικονογραφημένα το Όνειρο Θερινής Νύχτας μεταφράστηκε στο τχ. # 1194)

Ελληνικά Κλασσικά Εικονογραφημένα

[βλ. ειδικότερα: Σολούρ (2012), σ. 89-91 και Σκαρπέλος (2000)]

- Εισαγόμενη σειρά (Αμερική 1941, Classics Illustrated, εξαιρούνται από την λογοκρισία Comics code - 1954)
- Εκδόσεις Ατλαντίς, αδερφών Κώστα και Γιώργου Πεχλιβανίδη
- Η ελληνική σειρά ξεκινά το 1951, έγχρωμα κόμικς, υψηλή ποιότητα για την εποχή, τεράστια εκδοτική επιτυχία
- Συχνές επανεκδόσεις μέχρι σήμερα
- Δεκαετία 1950: ο όρος «τα κλασσικά» σήμαινε ό,τι ονομάζουμε σήμερα «κόμικς»

Ελληνικά Κλασσικά Εικονογραφημένα

- Ο ίδιος με την αμερικάνικη σειρά παιδαγωγικός-διδασκτικός στόχος, εικονογραφούνται έργα γνωστών συγγραφέων: Ντίκενς, Ουγκό, Αλέξανδρος Δουμάς, Βερν, Πόου, Σαίξπηρ κ.ά.
- Στηρίζουν και διαμορφώνουν τον λογοτεχνικό κανόνα της εποχής : Συμβάλλουν καθοριστικά τόσο στην πρόσληψη της λογοτεχνίας, όσο και στη διάδοση των κόμικς
- Σειρά με θέματα ελληνικού ενδιαφέροντος (ελληνική μυθολογία, βυζαντινή ιστορία, επανάσταση 1821)
- [Για την τεράστια απήχηση της σειράς, βλ. Νίκος Βατόπουλος, «Τα Κλασσικά των παιδικών μας χρόνων, http://news.kathimerini.gr/4dcgi/news/civ__395109KathiLev%26xml/%26aspKath/civ.asp?fdate%3D09/06/2002]

Στοχεύουν στο παιδικό και εφηβικό κοινό

(το εξώφυλλο από το # 1135: *Τομ Σώγιερ του Μαρκ Τουαίν*)

Και όχι μόνο... [Ο Λόρδος Τζιμ του Τζόζεφ Κόνραντ, # 1115:
ένα εξώφυλλο που απευθύνεται και στο ενήλικο κοινό]

Ξεκάθαρος παιδαγωγικός στόχος

Κουίζ
«Ποιος είμαι;»:

*Ο λογοτεχνικός
ήρωας δίνει στοιχεία
για τον χαρακτήρα
του και ο αναγνώστης
λύνει τον γρίφο.*

WHO AM I?

I am a famous literary character. Can you guess my name from the clues below? Rate your familiarity with me as follows: If you can identify me from CLUE I, your score is superior; from CLUE II—excellent; from CLUE III—very good; from CLUE IV—good; from CLUE V—fair. If after CLUE V you still cannot identify me, I suggest you read the exciting story in which I appear.

CLUE 1: On my engagement day, I was imprisoned in the Chateau D'If on forged evidence and false charges.

CLUE 2: In prison, I tried to escape with a fellow prisoner, the old Abbe Faria. From him, I learned about the plot against me. I swore that I would avenge myself. Before we could escape, he died.

CLUE 3: Upon the Abbe's death, I became heir to his hidden treasure. I escaped from prison in his death shrouds, cut myself loose and was rescued by a passing smuggling ship.

CLUE 4: I made my way to the island of Monte Cristo, where I discovered a vast treasure. Although it meant danger, I had but one goal in life—revenge.

CLUE 5: I returned to France and, using the name "Sinbad the Sailor," helped my loyal friends. With the use of disguise and the fortune at my disposal, I brought about the downfall of my four enemies. My adventures were recorded by Alexandre Dumas in his novel "The Count of Monte Cristo."

EDMOND DANTES

*Classics Illustrated, # 89 Crime and Punishment by Dostoyevsky
(Gilberton Co. Ink, New York 1951 (1943¹) στην τελευταία σελίδα.*

Classics Illustrated # 87: *A Midsummer Night's Dream* by William Shakespeare, Gilberton Co. Ink, New York 1969 (1951¹)

(Σε αυτή την έκδοση αντιστοιχούν οι παραπομπές στο εξής)

Αρχή: «πραγματικός» κόσμος θνητών και «φανταστικός» ξωτικών (σ. 3)

- Αναφέρεται αριστερά ο εικονογράφος: Alex A. Blum
- Οι τέσσερις θνητοί ήρωες σε ξεχωριστά πλαίσια
- Αναπαράσταση: μεταφορά στην εποχή όπου τοποθετείται η δράση (αρχαία Αθήνα): εμφάνιση ηρώων
- Στο κέντρο η φιγούρα του Puck (πετά, το φεγγάρι, το μαγικό λουλούδι)
- Στο κάτω μέρος: το δάσος, (κτίριο: αρχαίος ναός)

Το αφηγηματικό πλαίσιο (σ. 3)

Τα βασικά στοιχεία της πλοκής παρατίθενται αποσπασματικά, επεξηγούν την παραπάνω εικόνα. Τόσο το αφηγηματικό πλαίσιο (όπως και η εικόνα) στοχεύει στο να εξάψει τη φαντασία και την περιέργεια του κοινού (λόγος και εικόνα, το κάθε ένα με τα μέσα που διαθέτει).

Η υπόθεση κινείται σε τρία επίπεδα

- 1) Τέσσερις ερωτευμένοι νέοι (Ερμία-Λύσσανδρος, Δημήτριος-Ελένη). Οι ζωές τους μπερδεύονται από την παρέμβαση των γονέων και των ξωτικών.
- 2) Η διαμάχη του βασιλιά των ξωτικών Όμπερον με την Τιτάνια, όταν η τελευταία δεν δίνει στον Όμπερον έναν ακόλουθό της. Ο Όμπερον την εκδικείται, βάζοντας τον Ruck να βρει ένα μαγικό λουλούδι, ο χυμός του οποίου κάνει όποιον το πιει να ερωτευτεί το πρώτο ον που θα δει μπροστά του.
- 3) Θίασος ερασιτεχνών ηθοποιών (θέατρο μέσα στο θέατρο), στο τέλος δίνουν παράσταση με αφορμή το γάμο του Δούκα της Αθήνας Θησέα και της Ιππολύτης.

Οι τέσσερις νεαροί, η ομάδα των ερασιτεχνών ηθοποιών, τα ξωτικά, όλοι σμίγουν ένα καλοκαιρινό βράδυ στο δάσος, και η περιπέτεια αρχίζει με τον σκανδαλιάρη Ruck να πρωταγωνιστεί.

Το λογοτεχνικό έργο και το κόμικ

Όταν ξημερώνει, τα ξωτικά αποσύρονται. Οι νέοι σκέφτονται ότι τα γεγονότα της νύχτας πρέπει να ήταν όνειρο. Στην Αθήνα πλέον γίνονται οι γάμοι και όλοι παρακολουθούν την παράσταση των τεχνιτών. Πέφτει η νύχτα, όταν ο Όμπερον κι η Τιτάνια ευλογούν τους νιόπαντρους, ενώ ο Πουκ απευθύνεται στους θεατές.

Μια από τις πιο δημοφιλείς «ρομαντικές κωμωδίες» όπως συχνά αποκαλείται το έργο του Σαίξπηρ. Η αμερικάνικη σειρά κόμικς μένει πιστή στο πνεύμα του παραπάνω χαρακτηρισμού, ακολουθώντας κατά γράμμα σχεδόν το λογοτεχνικό κείμενο.

Η απόδοση της εποχής: η αρχαία Αθήνα (σ. 4)

Η καλλίγραμμη Ιππολύτη συζητά στο πρώτο καρέ με τον Θησέα. Το ενδιαφέρον μας κερδίζει ο μουσικός που τους ψυχαγωγεί [κάθεται στο πάτωμα οκλαδόν, φορά φτερά (σαν ινδιάνος μάλλον!), παίζοντας λύρα]

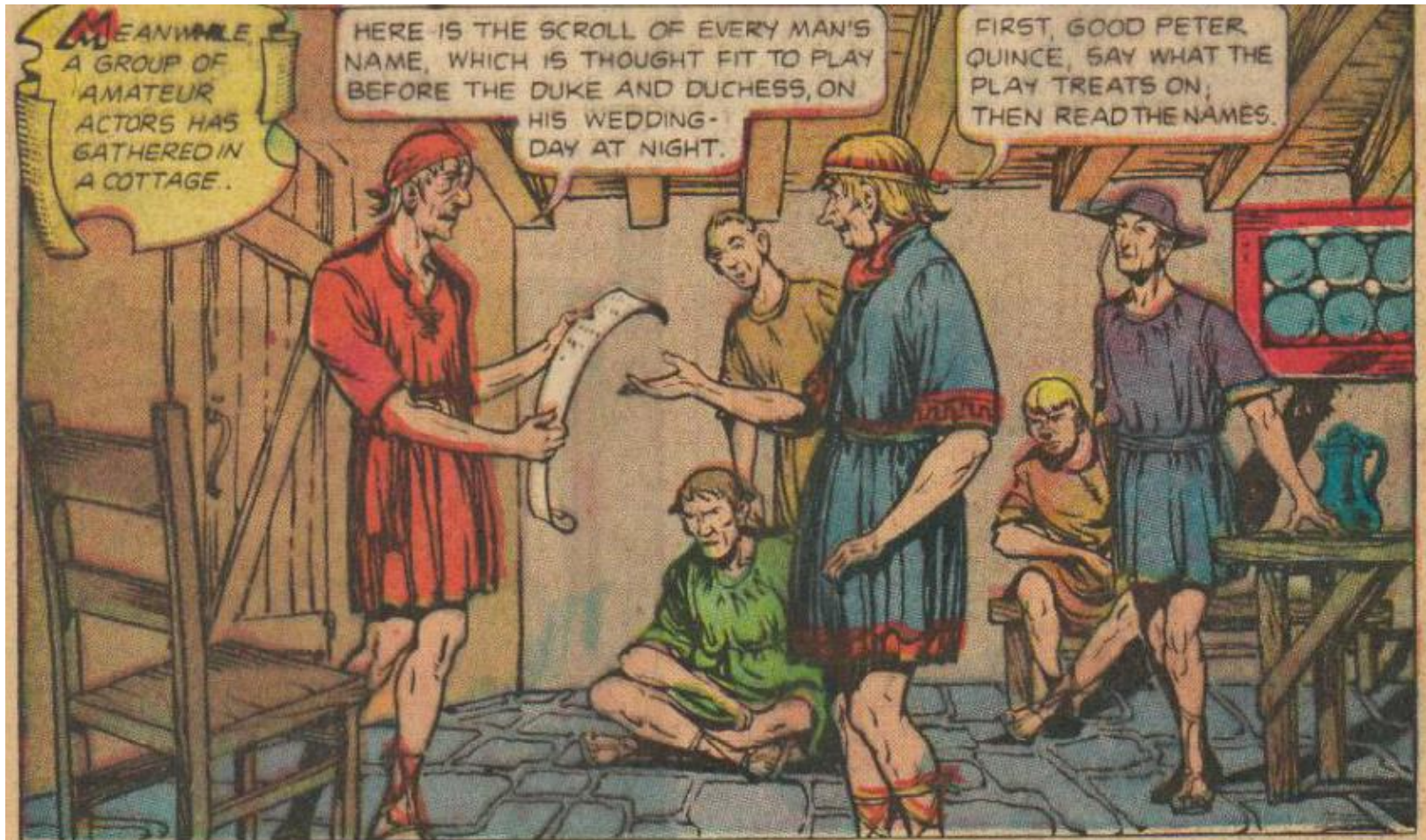

Η γλώσσα (σ. 4)

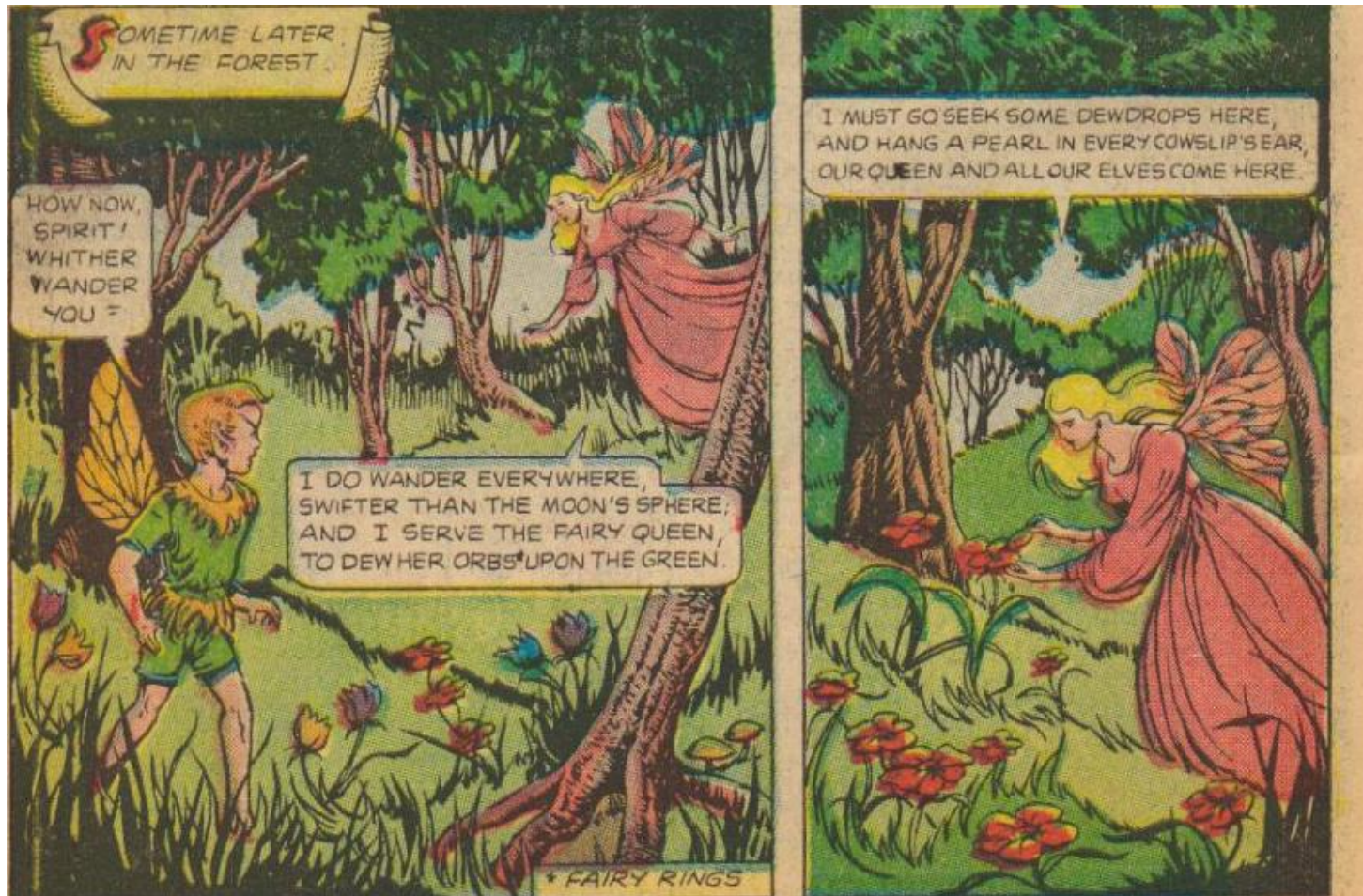
Διατηρούνται οι τύποι των αντωνυμιών (Thee, thou κ.λπ.) της αγγλικής γλώσσας στην εποχή του Σαίξπηρ: «What's the news with *thee*?» λέει εδώ ο Θησέας καλωσορίζοντας τον Αιγέα (την κόρη του Ερμία, και τους δύο νέους αντίζηλους, Λύσανδρο και Δημήτριο)

Ακολουθείται η δομή του έργου (δεν υπάρχει χωρισμός σε πράξεις). Εδώ το πέρασμα από την πρώτη στη δεύτερη πράξη με ένα κίτρινο αφηγηματικό πλαίσιο: ο θίασος (σ. 8)

Ο κόσμος των ξωτικών: αιθέριες υπάρξεις που ζουν στη φύση (σ. 10)

Η απεικόνιση του Πουκ: ο Πήτερ Παν συναντά τον φτερωτό θεό έρωτα (μυτερά αυτιά-βλέμμα πονηρό και αποφασιστικό, δεν τρομάζει πάντως, σ. 11)

Ο κόσμος των ξωτικών: φωτεινός και σκοτεινός, γαλήνιος και πολεμικός (σ. 12)

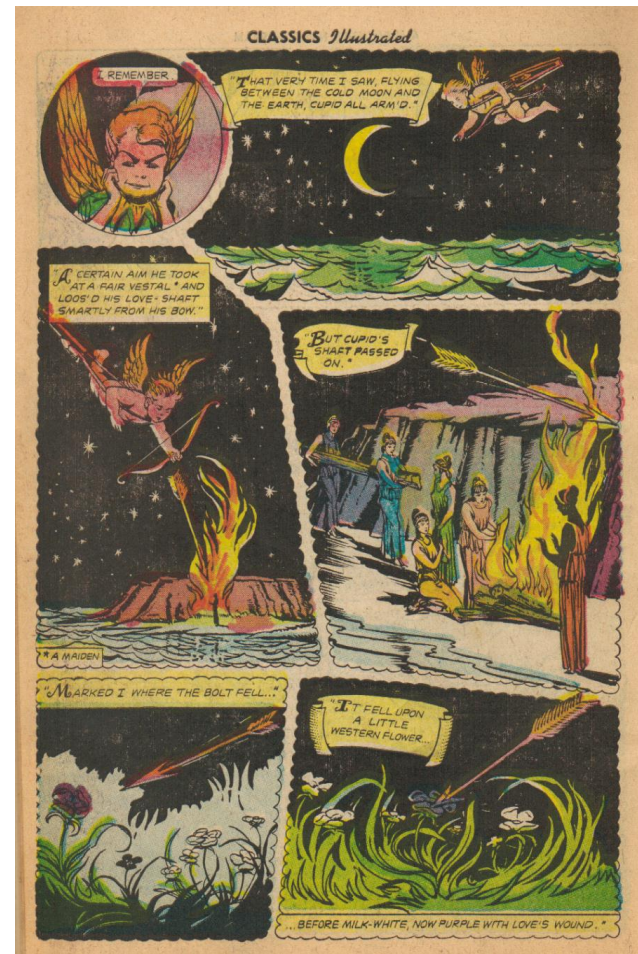

- Ενδιαφέρον πώς στο πρώτο καρέ ο Πουκ εμφανίζεται ως σκιά (διπλή φύση ξωτικών, αγγελικά-αιθέρια και «διαβολικά»-παιχνιδιάρικα όντα)
- Ποικίλα μεγέθη ξωτικών και νεράιδων (στο επόμενο καρέ, όπου ο Όμπερον συναντά την Τιτάνια)

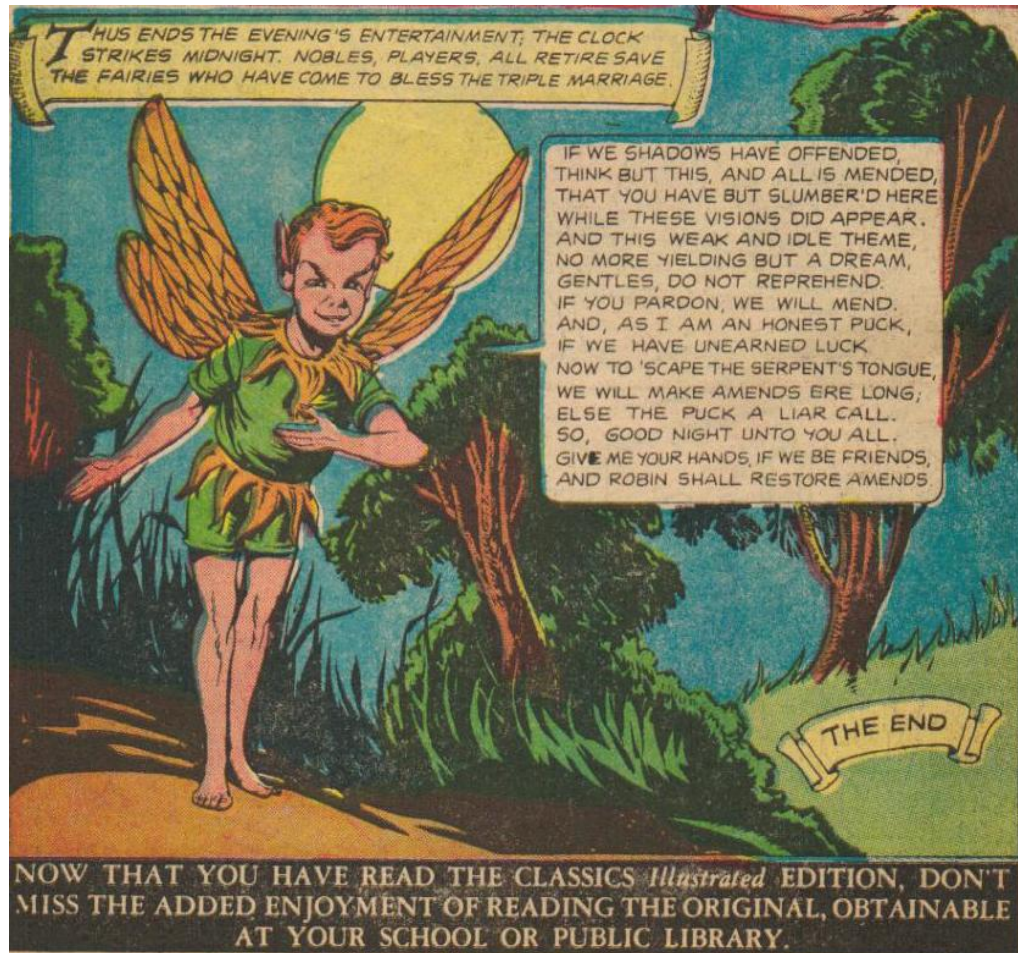

Ο Όπερον αφηγείται στον Πουκ την ιστορία με το μαγικό λουλούδι (σ. 14)

- Τα καρτέ έχουν πια κυματιστό πλαίσιο (σαν συννεφάκια) και άλλη διάταξη (όχι σαφή γεωμετρικά σχήματα > **ανάμνηση, μετάβαση στο παρελθόν**)
- Αξιοπρόσεχτο είναι, επίσης, πώς ο θεός έρωτας με τα βέλη παραπέμπει στην εικονογράφηση του σκανδαλιάρη Πουκ

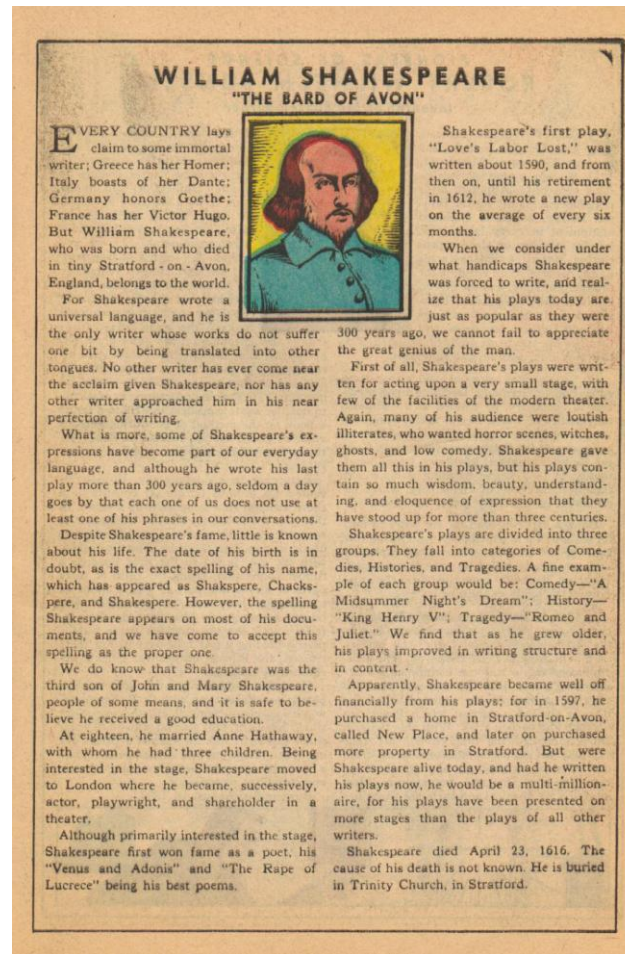

Τέλος καλό όλα καλά: ο μονόλογος του Πουκ (σ. 47)

Και ακολουθεί η βιογραφία του «κλασσικού» Άγγλου συγγραφέα: Ο Σαίξπηρ δεν ανήκει σε μια χώρα, σε μια εθνική παράδοση, αλλά «σε όλο τον κόσμο» (σ. 48)

Τέλος Ενότητας

3. *A Midsummer Night's Dream* by William Shakespeare, "Classics Illustrated", # 87, Gilberton Co. Ink, New York 1969 (1951¹)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

